

ПРАВДА КОММУНИСТ

ЛУАТШЫМ ИЙ

Луатшым ий ожно, комсомолы III съездшын трибунжо гыч молодежь ушамычын задачышт нэргэн кугу Ленинын исторический рэчышэ йонгалтэ. Кызытат, Ильичын генийжын прожекторжо волгалтарымэ луатшым ий маймэ корным эртымэкат, меужына: тудын ойлымо икшомакшат шкэжын значе-ныжым йомдарэн огыл.

Комсомол радамыштэ тунам шүдö түжэм дэне веле член-шамыч лийынт. Кызыт миллион дэне улнт. Бойовой Йошкар знамэ орден, трудовой Йошкар знамэ орден да Ленин орден комсомолын социализм вэрч кучедалмэ заслугыжым палэмдат. Ушэм социалистический соревнованье дэн ударничествын ленинский знамэжым нолталэ, кугу паша плавным шуктышаш вэрч первой радамыштэ кучедал толэш. Коммунист партийын, кугу Сталинын воспитатлымэ кушшо поколений шүдö түжэм дэне эн сай представительже шамыч советыштэ, профсоюзыштэ, промышленностишто, социалистический йал озанлыкыштэ, Йошкар Армиыштэ пашам ыштат. Комсомолэш чыла тунэм брыктарышэ герой-шамыч шуаралтыт.

Комсомол тиде веле задачей тидын дэне шуктэн кертэн, тудо шкэ пашажым партий вуйлатымэ почэш нангайэн, тудо шкэ пашаштыжэ тунэмашым вообщэ, ленинский учобым поснак кэчэ йыда ыштымэ практический пашажэ дэне ушэн моштэн, тудо пашазэ дэн пашазэ ўдрамаш, кресаньке дэн крестьянке-шамычын самырык поколенийштым интернационализм шүлышаш воспитатлен моштэн, тудо тошто дэн у ленинэц шамыч коклаште, тошто дэн у гвардий коклаште общо йылмым муын моштэн, тудо шкэжын чумыр пашажым пролетар диктатур дэн социалистический строительствын сэнгымаш интерес-шамычлан подчинитлен моштэн.

Тидын дэне веле комсомол Ленинын кукш знамэжым кукшэ кучэн кертэн (Сталин).

III съездыштэ Ильичын замечательнэ ойлымыжым лудмэк ме эркак тушто у дэч у задаче-шамычым муна. Нуным шуктымаштэ ме пугырак чот пашам ыштышаш улына.

Ильич мыланна мэмнан кучедалаш программ ончыктэн пумыжо дэне пырлык, молодежьын задаче—коммунизмлан тунэмаш манын ончыктымэжэ дэне пырлык, тиде задачей кучерак шуктышаш корным ончыктэн.

Молодежь ушамын член-шамыч лиймаш пашам туге нангайшашым ончыкта: шкэ пашам, шкэ вийым общо пашалан пуаш. Вот тыштэ коммунистический воспитанье шога. Тыгай пашаштэ веле самырык йонгалэ ўдыр чын коммунистш савырнат. Тудо случа-йыштэ веле, нуно тиде пашашт дэне практически ончык каймашыш шун кертят гын, нуно коммунист лийыт, манэш Владимир Ильич.

Ленинын пашажым умбакыжэ шуктышо, кугу вождь Сталин йолташ комсомол вэрч, тудым коммунистический шүлышаш воспитатлымаш вэрч кэчэ йыда тыршен шога. Сталин йолташын требоватлымэжэ почэш комсомолын X Съездше комсомолончылан политический воспитаным тунг задачлан шындыш. Партийын историйжым, Марксизм-Ленинизм теорийым тунемаш-большевизм кыдыш налмаш кажне комсомолцын задаче. Революционно теорийым тунемаш комсомолэч веле калык тушман кышакым да нунын пособникыштым ужын, жапыштэ шалаташ полшен кертэн. Калык тушман кышак—фашизм тарыжэ-троцкистско-бухаринский банде шамыч социализм сэнгымыжым, совет калыкын пийалан ылышыжым сүмырен, мэмнан элыштэ капитализм пörтылташ тыршат. Нунын агентышт комсомол вуйлатымашкэ шүшкылын молодежь воспитатлымаш пашам вэрдитленят. Нунын пыжашыштым шалатымэ, но кодшышт алыэ уло. Тушман-шамычын вожыштым йоршынак кулэн луктын пытараш—комсомолын бойовой задаче.

Ленинско - Сталинский партий вуйлатымэ комсомол, Ленинын завештым чэстэ дэне шуктэн, тудын ўшажым йоршынак шукта, ончыкыжат молодежьын политический воспитанье школожо улным оправдатла, социалистический родинын шүдö түжэм дэне патриотшо-шамычым кушта.

Ленинын ойлымыжы—всаш лийдымэ кугу документ. Тудым кажне комсомолэч, кажне молодежь шынчышаш. ВЛКСМ райком шамычлан райцентр-лаште актив дэне лүмын погынымашым эртарыман, вэрласэ организацилашкэ агитатор шамычым колтыман. Ленинын ойлымыжым лэчылымо нэгызаш комсомолэч-шамычым политик тунэмашым вийандымашкэ, революционно бдительность нолтымашкэ мобилизоватлымаш.

Государственный Академический Изи театр да тудын пашайыгыштым наградитлымаш

ССР Ушэм Центральнэ Исполнительнэ Комитэт руш театральнэ искусствым вийандэн колтымаштэ кугу сэнгымашкэ шумулан Государственный Академический Изи театрым Ленин орден дэне наградитлен. ССР Ушэм Центральнэ Исполнительнэ Комитэт Ленин орденан Государственный Академический Изи театр пашайыг-шамычым руш театральнэ искусство пашаштэ кугу сэнгымашкэ шумуштылан ССР Ушэм орден-шамыч дэне наградитлен. Ленин орден дэне наградитлалтынт: ССР Калык артистка М. Блюменталь Тамарина, РСФСР калык артистка А. А. Яблочкина, РСФСР калык артист—П. М. Садовский, РСФСР калык артистка—В. Н. Пашенная, РСФСР калык артист—А. А. Остужев.

Трудовой Йошкар знамэ орден дэне 17 йонг, Знак почёта орден дэне 18 йонг, да СССР ЦИК почот грамот дэне 25 йонг наградитлалтын.

Тылач росна шуко артистлан СССР калык артист, РСФСР калык артист лүмым, искусствын заслужонно дэятельжэ да РСФСР заслужонно артист лүмым пумо.

У САЙЛЫМЭ ЗАКОНЫМ ТУНЭМЫТ

„У Кой-Сола“ колхозышто у сайлымэ закон умылтарымашым сайын организаватлымэ. „Верховно Советш сайлымэ нэргэн Положэным“ да Сталинский Конституцийым тунэмэ кружокым организаватлымэ. Кружокышто заньатэ кок кэчылан ик кана эртаралтэн. Колхозник-шамыч заньатыш куанэн коштыт. Кружокышто заньатыш туныкышо-шамыч эртарат.

Колхозышто алыэ кнага моштыдымо шамычат улнт.

Куракин кыдалаш школышто тунэмэ-шамыч (Параньге район) полит-у-обо урок годем у сайлымэ законом да Яковлев йолташын у закон нэргэн ыштым, докладшым тунэмт. Туныкышо Зайцев А. сай умландара.

В. Александров.

Сүретыштэ: „Артэк“ пионер лагерыштэ канышэ пионер-шамыч Шем тэнгэ сэршытэ краб-шамычым кучат.

(Сойузфото)

ССР Ушэм Калык Комиссар Советыштэ

Путынь Ушэм калык пэрэпись нэргэн

ССР Ушэм Госплан калык озанлык учот Центральной Управлэнын 1937 ий 6 январыштэ эртарыме Путынь Ушэм калык пэрэписыш статистик нау-кын элемэтарнэ основым кугун пудертымаш дэне эртаралтмаш кбра, тугак правительствын пэггыдемдымэ инструкцийжэ пудырталтмашлан кбра, — ССР

Ушэм Комиссар Совет пэрэпись организаватлымэ нэ-удовлетворительнылан да пэрэпись материалжымат дэфективнылан шотлен. ССР Ушэм Совнарком ССР Ушэм Госпланын калык озанлык учот Центральной Управлэныжым Путынь Ушэм калык пэрэписым 1939 ий январыш-тэ ушэ эртараш обэзатлен.

Хроникэ

Путынь Россиясэ Центральнэ Исполнительнэ Комитэт Западнэ областым Западнэ дэн Смоленск областылан да Курск обла-стым Орловский дэн Курск областылан шелаш пунчалым луктын. Тиде пунча-

лым СССР ЦИК пэггыдем-дэн.

* Путынь Россиясэ Центральнэ Исполнительнэ Комитэт Воронеж областым Тамбов дэн Воронеж обла-стылан шелаш пунчалым луктын, тудым СССР ЦИК пэггыдемдэн.

Иамбарцев И.

Тений тунэмэ ийын пер-вой кэчыжэ гычак Сталин-ский Конституцийым тун-емаш тунгална. Конститу-цийын кажне статьяжым да Сталин йолташын Кон-ституций нэргэн ыштымэ докладшым кэлгын лончы-лен тунэмна. Тунэмше-шамыч Сталинский Кон-ституцийым йбратэн тунэ-мыт.

Александров И;

Йошкар-Ола р-н, Арбан пэлэ кыдалаш школ.

Иванов Ваньу.

Кужмарий йал совет кбр-гыштö (Ронго район) чы-лажэ 14 колхоз шотлалтэн. Нинэ колхозлашкэ у сай-лымэ законом умылтараш 11 агитаторым колтымэ. У сайлымэ законом тунэмаш колхозлаште сай кайа.

Загайнов В.

Колхоз илыш кэчын пэлэдэш

Төний колхозник-шамыч кугу лэктыван шурным налынты. Нунын илышты, культурушт да паша ышташ кумылышт кэч йыда кушын толэш.

Ожно помещик, поян кашак кид йумалне орланен, шужен илыше шемер кресаньик-шамыч төний вэсэлан илат. Нуно ожнысо илышым кэргат, Сталинский эпохысо илышым саламлат.

„Полакур“ колхоз председател (Коркотово й. совет) Васильев Иапын улан да вэсэла илыш нэргэн тыгэ ойла:

—Мемнан йалысе шемер-шамыч Совет власть лиймэе да колхоз почылтмэе гына сай илышым ужыч. Кызыт мемнан колхоз важне ийын кушкеш, пэггидемеш. Колхозышто лу дэне стахановец-шамыч шотлалтыт. Колхозник-шамыч пашам куанен ыштат, улан, культурно илат. Төний ик паша кэчылан 7-8 килограмм шурно логалаш.

—Мый тыгай илышым улам манн шонен омыл. Колхозыш пуршышат, ласка илышым шум. Улан да вэсэла илыш пумыжлан Сталин йолташлан паш кугу тау. Мэ төний нигунамсе дэчат шуко киндым налына. Мемнан йапын ыштыме 1000 паша кэчылан 8 тонн кинде логалеш. Тэвэ улан, вэсэла да культурно илышыжэ кушто, манеш „Правда“ лум колхозын стахановецше Алексеев Григорий.

Колхозышто удрамах—кугу вий. Шурно погымаште да волье ончымаште шуко удрамах-шамыч паш сай примерым ончык-

тэн шогат. Нуно ожнысо сэмн кул шотышто огыт илэ. Удрамах пбрийэн дэне тбрак праван. Тидым Сталинский Конституцийышто раш возымо.

—Могай куанымаш! Мый төний шуко киндым налам. Шурно погымаште ик кэчыште 6 паша кэчымат ыштенам. Колхоз правлене мланем ударник грамотым пуэн,—манн „Полакур“ колхозын уста удиржб Лаврентьева Ольга ойла.

„У вий“ колхозын фермыштыжэ дойарка Александрова Оксина пашам 2 ий утла ышта. Тудо тыгэ манеш:

—Мыйын ачам 1921 ийыште колэн. Тунам паш йорлын илышна. Поян шамычлан пашам ышташ эраак коштам ыльэ. Но пашадарам шужен, колымо дэч гына ситен. Йалашна колхоз почылтмэе гына сай илышым ужаш логалеш. Төний 200 утла паша кэчым ыштэн налынам. 150 пуд нарэ киндым налам.

Колхоз-шамычын ончык йапышт улан, вэсэлан илышыштым мектат. Тыгай илыш социализм элыште гына лийын кертеш.

Волков Сидыр.

Морко район.

Каныш жапым вэсэлан эртарэна

Шернур педучилищыште тунэмше-шамыч каныме жапым культурно эртарат.

Каныме жап годым тунэмше-шамыч шахмат, шашка, билиард дэне модыт, у сылне мурым мурат, газет, журнал-шамычым лудыт.

Саньуш.

Торгал район, Эркал Сола школысо пионер отрядыште. Сүретыште: пионер отряд совет председател К. Анисимов А. С. Пушкинын возымо „О попе и работнике его балде“ йомакым лудеш.

ОКТАБРЬ ВАШЭШ СОЦСОРЕВНОВАНЫЭ

СОРЕВНОВАНЫЭШ УШНЫШТ

Морко педучилищыште тунэмше-шамыч Октябрынь XX-шо ййдалык пайрэмжым кугу сэгымаш дэне вапшыйаш класс, посна тунэмше-шамыч социалистический сореvнованыш ушнышт. Тушто ончыкталтеш:

— Раволюционн бдительностьым пусмдаш, политик шинчымашнам кшн нолтышашлан политшколыш йамдылалтын, конспетым возэн толаш.

— Тун предмет-шамыч дэне отличн дэн сай отметкым налаш.

— Илымэ верым сүрэт, плакат, пелдыш дэне сбраташ. Гигиен правилым чот эскераш.

— Сылне литературым лудаш.

— Кок экзэмпляр дэч

шагал огыл газет-шамычлан подпискым ышташ.

— Шагал гын кок добровольно кружокын членжэ лийаш, нунын пашаштышт активнэ полшен шогаш.

Социалистический сореvнованыэ договорым 7 ноябрылан тэргаш комиссым сайлымэ.

Куклин В.

Арбан пэле кыдалаш школышто тунэмше пионер шамыч (Йошкар-Ола район) Октябрь раволуцын 20-шо ййдалыше вапш сореvнованыш кумдан шараш, тунэмшн качествыжым сайымдаш обзателствым налыч.

Посна тунэмше-шамыч отличнэ тунемашлан йолташышт-шамыч дэне соцдоговорым ыштышт.

Александров И. М.

Туныктышо-шамычын обзателствыш

Кой-Сола селькомышто шогышо туныктышо-шамыч (Шернур район) Москосо туныктышо-отличник-шамычын да Юринысе пашазе-шамычын обрашненыштым лончылымэе, Кугу Октябрь вапш эртарыме социалистический сореvнованыш ушнышт. Нуно пке умбакышт политик-шинчымаш дэн педагогический мастарлыкым нолташ, йоча шамыч коклаште воспитательнэ пашам сайымдаш, колхозник дэн колхозница-шамыч коклаште у сайлымэ законим да Сталинский Конституцийым умклараш обзателствым налыч.

Туныктышо-шамыч шке сэмныштышташ Коклала селькомым социалистический сореvнованыш ужыч. Ойль-Кид.

КУГУ ТВОРЭНЫЭ

70 ий ожно, 1867 ийын сентябрь тылзыште Карл Марксын паш кугу произвэденыжэ—„Капитал“ лэктын.

Айдэмэ обществын атыланымэ законым Маркс марте йаг-шамыч умкларэн кертн огыт ул. Буржуазне экономист-шамыч капиталистический стройым курмашлан, йестественнэлан шотлэныт. Маркс первой ончыктэн: капиталистический строй обществын исторически вончышо формыжэ вэла, тудо кбргысб калшыдымаш дэне колымашым кайа.

„Капитал“ капиталистический стройым тунемашлан возымо. „...Мыйын сочиненым кугу конэчнэ пельжэ,—Маркс возэн,—кызытсе обществын экономический законжым почмаш улеш“.

Капиталистический обществын движенье законжым почын, Маркс капитализмн калшыдымашым да социалистический общест-

ве ыштышашым обосноватлен. Тыгае тудо ончыктэн: тиде пэрэвотым ыштымаш пашазе классын пашажэ улеш да тудо политический властым кучадал налмаш да шкэнжын диктатуржым ыштышаш.

„Капиталым“ Маркс чумыр умыржб мучко возэн. Тудо капиталистический производством лу ий дэне шымлэн. Экономический вопрос дэне тунам лийше чыла литературымат Маркс шинчэн. „Капиталым“ йамдылмашлан тудо тужемат пэле нарэ кнага-шамычым лудын. 24 ий политический экономий дэне занимазмэкше вэла Маркс „Капиталым“ первой томжым луктын.

Маркс паш нэле условияшты пашам ыштэн. Марксым да тудын йапыжым йорлыны тунчыктарэн.

„Капиталым“ первой томжым пачатыш пуаш йамдылен шуктымэкше, издательствыш напгайаш оксажэ лийын огыл. Энгельсын

эраак полшен шогымыжэ дэне вэла Маркс „Капиталым“ возэн пытарэн кертн.

„Капиталым“ возымыжэ годым ае раволуционн движеным вуйлатымаште паш кугу практический пашам ыштэн. Тудо I Интернационалыш — „Пашазе-шамычын тунэмбал обществыштын“ фактически вуйлатышыжэ лийын.

Паш чот йорлештыжэ, Интернационалыште паш шуко пашам ыштымыжэ, йуд йыда „Капиталым“ возымыжэ Марксын тазалышым йоршынак кұрыштын.

Марксын илымыжэ годым „Капиталым“ первой томжэ гына лэктн. Пытартыш кок томжым пачатыш пуаш йоршынак обрбатыватлен шуктэн огыл. Тиде кугу трудым Энгельс ыштэн.

„Капиталым“ лэмыжым буржуазне науко шып вапшыйе. Буржуазий „Капиталым“ тойаш тбчбн. Но „Капитал“ нэргэн шыпланаш лийын огыл. Тудо „пашазе классын библийжэ лийын“, пролетариатын

у массыжэ-шамычым кучадалмашым таратэн. Орышлыла урмыжын, шоаам, клэвэтам шарэн официалнэ науко „Капиталым“ „опровергатлаш“ тбчбн. Буржуазийн агэнтшамыч—чыла тўрлб ревизионист-шамыч Марксын туныктымыжэ гыч раволуционн шўлышым луктын тудын раволуционн писылыкшым нўшкэмдэн тудым кагыртылыныт. Оппортунист-шамыч марксизмн буржуазийн потребностышо дэн „тамжылан“ йбндарэн, пролетариатын классовой сознаныжэ кушым чараклаш тыршенн.

„Капитал“ — тиде кугу философский, исторический да экономический произвэденыэ.

Тудо марте буржуазне политический экономий, труд кэрэк могай пойанлыкын да кэрэк могай стоимостин источникше улме нэргэн положеным луктын. Маркс трудовой стоимостин теорийжым обосноватлен да последователь-

нэ шарэн. Тудын нэгызэш капиталистический эксплоатацийн тайныжым почын, буржуазне обществын классовый противоречийжым, труд дэн капитал кокласе отношеным тўжважэ луктын.

Капитализм годым паша виный сату лийеш. Производство средствэ дэч лишитлалтше пролетарий шкэнжын вийжым капиталистлан ужала. Пашазе шке паша кэчыжын ик ужашыжым вэла шкаланжэ налеш. Моло ужашыжым тудо йара трудитла, прибавочно стоимостышым ышта, тудым капиталист шкаланжэ налеш. Прибавочне стоимость капиталист дохodyn чыла видшымат ышта: капиталист дэн торговцын парышыжымат, банкырин процентшымат, мланде кучышын рентажымат.

Прибавочне стоимость нэргэн туныктымаш, Ленинын ойжо почеш, Марксын экономический теорийыштыжэ крайугольно кў улеш.

Паша кэчэ, фабричне заводателствэ историй нэргэн возымаштыжэ пашазе

Калык тушман кашак да нуным лэвэдшэ-шамыч

Комсомол организаци-лаште тушман кашак орудоватлыме, йула шотышто распушенность нэргэв ВЛКСМ ЦК IV Пленумын ончыктым чэр-шамыч Звэнига организациште кумдан шарлен.

Большевик бдителность и ушкэмме, беспечность шарлыман, самокритикым пызырмаш, политический воспитаным аклыдыман организациште калык тушман - шамычлан орудоватлаштыт эрыкым пуэныт. Садын денак нуно, кызыт разоблачитлыме буржуазия - националист кашак: Смелов, Айбарцев, Белькова, Степанов Н. да молат коммунистический воспитанье пашаште вредитлен кийенит.

"Сталинец" район газет редакцияште Василийев, Степанов, Горшков, "Красный Волгарь" газет редакцияште Айбарцев газеттышке националист-шамычын идеяштым пуртылыныт. Тушман кашакын пашашт нэргэв нэргэв гыч пуршо сигнал - шамычым шылтэныт, самокритикым пытареныт, коллективнэ йушамым шареныт. Нунак молодежь коклаште партий ден совет эл в а ш т а р а ш түрлө мутым шаркаленыт. Тыге нуно молодежьым партий ваштареш шогалташ тыршен иленит.

ВЛКСМ райкомын тошто буюжын членже - шамыч Белькова, Иванов нине шакше йен-шамыч пленыш логалыныт, нунын дэне пөнгыде кылым кучен, нуным арален шогеныт. Тыге нуно шкештат тушман пашам шытылыныт.

Райкомлын тошто секретарьже Чапаков тушманым түжваке луташ кучадалын огыл. Иатыр организацилаште самокрити-

ка дэ критика ли йи н огыл. Организациште подхалимство, йушам шарлен шоген. Чапаков ой денак 1936 ий декабрь тылзыште йоча - шамычлан ыштыме йолка коллективнэ йушамке савырлалтын.

Чапаков дэч вара секретарьлан ВЛКСМ обком буюро член Борзов кудын. Тулынат большевик бдителностьшо лийын огыл. Вэрла гыч пуршо сигнал-шамычым колдымо лийын, шке беспечностьшо дэне райкомол аппаратыште националист Белькова дэч Ивановым шочыктен. Кодшо район конференцияш Борзов Белькова дэч Ивановым моктен. Райкомолын у составышкыже пурташ ойым пуэн. Тыге нунылан шакше пашаштым ыштылаштыт шулдырыштым нблташ полшен.

Звэнига район комсомол организациште тушманым агентуржым, разложиталаште комсомол-шамычым түжваке луташ кызытат кудын ок кайе. Иатыр организацилаште ВЛКСМ ЦК IV Пленум пунчалым алыт умылтарымэ огыл. Йужо вэре лончылымо гынат, погыныманш "формальнэ эртен. Марбумстрой комитет секретарь Корькин йолташ организациым тушман дэч эрыкташ мобилизоватлен огыл. Тыгак Лопатин комбинат, школласе организацилаште тиде пашам шуйат.

Звэнига комсомол организацилан ВЛКСМ ЦК IV Пленум пунчалым чыла комсомол массылан, чумыр молодежьлан кумдан умылтарыман. Комсомолышто улшо тушман агентур, йула шотышто пужышшо шамыч дэч комсомол организацим лишыл жапыште эрыктыман.

классын йорло илышыжынтатур гоч ком мунизмын сөчтырыктыше сүрөттым ончыкта. Капиталистический фабрикалаште удраман дэч йоча вийым эксплоатироватлымын воза. Капитализм йоча-шамычым изиньзак производствыш шушпын, нуным йоча илышын шөртнө жапше дэч лишитла.

Капитализмын вийанмыже да капиталистический-обществын пойанлыкше кушмо дэне пырля пролетариатын кучынылыше да эксплоатаде кушкеш.

Тидын дэне пырляк пашазе классын шыдыже, капиталистический стройым ужын кертдымыже кушкеш, пашазе классын сознаньыже, шке исторический рольжым умыллыме нблталтеш. Капитализм шкенжын вийанмыже годымак шкенжын могильщикым шочыкта.

Маркс тыге доказатлен: коммунизмын айдеме мирне огыл, а пролетариатын буржуазий дэне пэш чот кучадалме результатыште кайа.

"Капитал" пролетар революц дэч пролетар дик-

тилен да "Капиталым" возен. Капитализмын вийанме у фазе—империализм—XIX курым мучашыште тунгалаш. Тидын дэне Маркс капитализмын у фазыже шочмо дэне капитализм дэч класс кучадалмаш вийанме у условий-шамыч нэргэв шижын вэре кертн. Империализмын Ленин шымлен. "Капиталын" тун положенныже-шамыч умбак энгерте, Ленин "капитализмын пытартын фазыже улшо империализмылан обоснованне марксистский анализ пуэн, тудын йазвыжым да тудын нэизбэжне кылыманш условийжым почын" (Сталин. "Вопросы Ленинизма", 170 стр.). Капитализм вийанме да пролетариатын классовый кучадалмашыже вийанме условийым анализироватлыманш почеш Ленин тунбамбал пролетар революцийын атыланманш у возможностью почын. Тудо не капиталистический элыштат социализмын сөчтен кертмыжым обосноватлен.

Империализм нэргэв, пролетар революц нэргэв Ленин тунныктымыжым ум-

Маркс тунныктымыжым пашазе классын прадателже кашакын кагыртылаш тыршымышт дэч арален шогеныт. Нуно Марксын тунныктымыжым умбакыже у исторический обстановке да кучадалме у условийыште шарен толыныт.

Маркс монополистический капитализм дэч ончыч

Ронго райкомолышто мом шонат?

Ронго райкомол дэч тудын пионер отделжым вуйлатыше Пирогова школлаште пионер пашам пуртрак начар организаватленит. У тунэмме ий тунгалмак чыла школесо отрядыштат вожатый лийман ыль, тиде ыш кой. Кужмарий пелэ кыдалаш школесо дэч Шулдур школесо пионер организацилаште вожатый-шамыч кызытат укэ улнит. Йужо отрядыштыже вожатый лумым нумал кертдыме комсомол-шамыч шогат. Тэвэ Куга-нэргэ пелэ кыдалаш школешто вожатыйлан райкомол буюро йушб Лармонтовым пөнгыдемдэн. Кодшо тунэмме ийыштат тугайак йушб Петухов шоген. Лармонтов комсомол радамаштыжат шоген кертманш огыл,

пужлен. 19 сәуірайыште пошкудо колхозын кино ончаш мийшат, пэш чот йуш, калык ончылан комсомол-шамычтышо лумжым йомдарен. Лармонтов тыгай "паша" чучкыдын логалаш. Но Ронго райкомол тудын могай улмыжым тэргыдак, "айда лумжб лийже" манмыла вожатыйлан шогалтэн.

Тыгай йенг пионер-шамычым коммунистический шүлышеш воспитатлен ок керт, пужа вэре.

Ронго райкомол секретарь Сорокин дэч пионер отдел вуйлатыше Барькова йолташ-шамыч дэч йодыш: пионер организаци-шамычым достойно йенг-шамыч дэне пөнгыдемдаш шонэда алье укэ?

Бэк—Йан.

Нагорин шылын вэлэ коштэш

Торйал районшты пионер паша пуртрак начар кайа. Школласе пионер отряд-шамыч кызытат пашам огыт ыштэ. Торйал ВЛКСМ райком дэч пионер отдел вуйлатыше Нагорин пионер пашам огыт аклэ.

Школласе пионер вожатый-шамыч райкомол дэч шуко полшыш йодныт гынат, нунылан нимогай полшыш лийын огыл. Шуко вожатый шамыч угыч сайлалтше улнит. Нуно пионер пашам кузе ышташ огыт шинчэ. А райкомол нунылан руководствым пуаш ок тырше.

19 сәуірайыште вожатый-шамычын семинарышт лийман ыль. Райкомолын ончычак шиптарыдымыже дэне семинарыш улыжат 5 вожатый гына толын.

— Семинарым эрла ыштэна,—пионер пблка вуй-

латыше Нагорин увэртарыш.

Но эрла мологунамсе гай изарна-шуматкэчэт огыл, а рушарна пазар! Нагорин пазарыш лөкдэ нигузэ ок чытэ.

Эрлашым вожатый-шамыч чыланат толыныт. Нуно эр годсэк Нагориным кычалыт.

- Нагорин кушто?
- Пазарыште.
- Райкомолышто кб уло?
- Истат укэ.

Рушарна пазар амал дэне Нагорин "почшымат" ыш ончыкто. Вожатый-шамыч дэне семинар ыш эртаралт.

Торйал ВЛКСМ райком пионер пашам изи пашалан шотла. Пионер пблка вуйлатыше Нагорин шке пашаклан вуйын ок шого. Тудлан пионер пашам палаташ нигбат правам пуэн огыл.

Эр-ны Эртэн.

Оршанкэ райкомол школым мондэн

Школлаште воспитательнэ пашам организаватлыме нэргэв Оршанкэ райкомол шагал огыл түрлө пунчал-шамычым лутадэн, но нуным илышыш пуртыманш ок кой. Тэвэ Оршанкэ кыдалаш школешто тушман Гамулецкийын вожшо кызытат уло. Йоча-шамыч коклаште ваш ваш игылтманш, крөдалманш, марий дэч руш йоча шамыч коклаште ойыркалманш шарлен. Тунэмше-шамычлан йушб вудым йуктат, общезжитий ок ситэ. Школешто таче кычыланат вожатый-шамыч укэ улнит. Комсомол комитет секретарь Похвалов комсомол пашам мондэн. Школ директор Толстов школешто улшо ситыдыманшым тбрлаташ пижын огыл. Тудак школешко түрлө эртен кайше йенг-шамычым тунемаш пөгэн. Тэвэ эртен кайше Вадерниковым кб улмыжым палдегыче тунемаш налын.

Тыгай шотыштак Ушпо дэч Велюкополь пелэ кыдалаш школ-шамыч улнит. Тушто пионер вожатый альбат укэ, йоча-шамыч дэне нимогай воспитательнэ пашат ок ышталт.

Райкомолын пионер отделжым вуйлатыше Иванов кб тылзе пашам ок ыштэ. Тудын олмеш пионер пашам нигбат ок вуйлатэ. Райкомол секретарь Бадьин школлаште паша вийандышаным мондэн.

Оршанкэ райкомоллан тиде кугу ситыдыманшым сордор тбрлатыман.

Павлов.

Кунам из марий йылмым тунзманш тунгалына?

Кузнэцово педучилищыште (Йошкар-Ола район) 1937-38 тунэмме ийлан икымше курсышто марий классым организаватлышт. Тиде классыште пэрвой кэче гычак марий йылмым тунгалаш. Тунгалашылыч. Но кызыт мартенат марий йылмым тунгалаш тунгалме огыл.

Тиде сатыдыманшым кызытак тбрлаташ кблэш. МАССР ОНО-лан, марий йылме дэне тунгыктышым кызытак муын, пашаш шогалтыман.

Федотов Иван.

Культур-массэ паша ок кай

"Мария" колхозышто (Параньге район) культур массэ паша шулен. Комсомол-шамыч колхозник-шамыч коклаште умландарыманш пашам огыт ыштэ. Колхозышто йушын лудманш ок эртаралт. Пырдыж газет жапыштыже ок лөк.

Комсомол-шамыч шкештат политучобыш йамдылалтдэ коштыт. Комсомолышто шогыдымо рвэза-шамыч коклаште воспитательнэ пашам огыт ыштэ. А Параньге райкомол вэрлаш лектын полшышым огыт пу.

В. Александров.

А. Пузин.

(„Комсомольская правда“ гыч кучымы).

Испан граждан сар фронтлаш

Испан обороно министрствын увэртарымыжэ почеш, правительственнэ войска 26 сентябрьшты Фуэнте-дэ-Эбро дэн тиде йал дэч западыште улшо ик кушкака вэрмь налын.

26 сентябрьшты мятэж-ник-шамыч артиллерий дэн авиаций полшмо дэнэ Кабралес секторышто ик мыньар атакым ыштэнт да ик мыньар пунктм налын. Сар воктенсэ секторышто мятэж-ник-шамыч артиллерий полшмо дэнэ республикан п о з и ц и й ш атакым ыштэнт. Мятэж-ник-шамыч артиллерий Вега дэ Вьелья лишнэ улшо республикан п о з и ц и й ш атакым ыштэнт.

26 сентябрьшты йужно фронтшты шып ыль.

26 сентябрьшты Тахо энгэр дэч йужно секторышто мятэж-ник-шамыч авиаций полшмо почеш Пала-сио 1,5 ла Сисла дэн Каса дэ Ла Лэгуа лишнэ улшо республикан войска п о з и ц и й ш атакым ыштэнт.

Правительственнэ артиллерий Толедошто улшо оружейнэ заводш атак уэш луйкален. Заводлан кугу энгэр лийн. Бомбо кышкым дэнэ Тахо энгэр кочкайша кувар кугунак локтылалтын.

Эспинос дэ Эндрес дэн Альмедронесыште (Гвадалахар сектор) разведке отряд-шамыч действоватлат.

Мадрид дэч севэрыште республикан артиллерий Прадо секторышто мятэж-ник-шамыч фортификационно сооруженышкыжэ луйкален.

◆◆◆◆◆

Пэкпайэв политический преступлэньым ыштылэш

Тиде кэчылаште ВЛКСМ обкомш Ш е р н у р райкомол секретарь Пэкпайэв дэч „обыкновенная“ луман посылкэ тольо. Тиде посылкэш Пэкпайэв йолташ 400 утла личнэ дэнэ учотный карточкым, комсомол гыч лукмо-шамычын 17 билетштым колтэн.

Большевик бдительностиым нёлтымб, тушман агентурин пашажэ нэргэн Пэкпайэв йолташ пэш шуко оила гынат, шкэжэ бдительностиым нёлташ ок тыршэ, кугу политический преступлэньым ыштылэш.

Тиде посылкэ шпион, диверсант, троцкист, националист да моло шакшэ тушман шамыч кидыш логалэш ыль гын, нунылан тылэч сайе находко лийнат ок кэрт ыль. Нинэ политический документ шамыч дэнэ нуво шкэ тушман пашаштым йатырныштыл кэртят ыль. Кызытат ушанап ок лий, ала тиде посылкэ гыч ик мыньар документ-шамыч тушман кидыш логалынат.

Тиде факт дэн ВЛКСМ обком да Шернур ВКП(б) райком ончылан Пэкпайэв мутым кучышаш.

Вайзмин.

Осоавиахим райсовет начар вуйлатэн

20 сентябрьшты Марий-Турек район Осоавиахим организацин конференцияжэ ертыш.

Марий-Турек Осоавиахим организацин паша пугырак начар кайэн. Осоавиахим член-шамыч 1936 ийсэ дэчат шагаламын. 25 колхоз организацин Ворошиловский стрелок значоклан улыжат кок йен гына нормым пуэн. Осоавиахим район совет вэрлашкэ лэктэдэн практик полшым пуэн шогэн оыл. 14 тылзэ жапыште райсовет пашайэн-шамыч колхоз организацилаште 2 кана веле лийынт. „Социализм“ колхозш, район Осоавиахим совет гыч ик километр гына лийэш гынат, нимогай полшым пуэн оыл. „Партизан“ дэн „Смелый“ колхоз пеленсэ Осоавиахим организацин нимогай пашат ышталтын оыл.

Вэрласэ осоавиахим организацин шамычлан полш нүлэш

Марий йал-озавлык коммунистический школышто тунгалтыш осоавиахим организацин отчет дэн сайлымаш погынымаш ертыш. Чылажэ тиде организацин 200 утла член шотлалтеш. Погынымаш Осоавиахим советын ситыдымашыжым чот критиковатлыш да Йошкар-Ола Осоавиахим советын полшм пудымжым ончыктыш. Тиде школысэ тунгалтыш осоавиахим организацин кокий лийэш иктат толын полшен оыл, ончыкыжым ола совет организацилан вэрлашкэ утларак мийэн полшаш йодо. Умбажыжэ Осоавиахим пашам виандымап. Погынымаш Осоавиахим организацин вуйлатышылан у составым сайлыш.

Фавстов.

ГТО значоклан нормым пуат

Мэ, Марпромлессойуз системе пелэн культурник-шамычым йамдылымэ курсышто тунэмшэ-шамыч, йара жапыште ГТО значоклан нормым пуаш йамдылалтына. Кызыт күш тэриштымаш, 100 да 1000 метрыш куржмаш да подтягиванье дэнэ 8 курсант нормым пуэн.

Калич Ивук.

У пароход-шамычым ышташ 50 тэнгэ оксам погышт

Кой-Сола пелэ выдалаш школышто (Шернур р-н) туныктышо-шамыч „Тимирязев“ дэн „Благоев“ пароход-шамычым фашист пират кашакын вуд йумак волтэн колтымаштылан чот шыдепкышт. — Мэ, ту-

Марий-Турек Осоавиахим организацин вуйлатыше Софронов пашажым ыштэн оыл, кагаз умбалнэ гына вуйлатэн. Осоавиахим пашалап полшмо олмаш чараклан гына шогэн.

Осоавиахим район совет кўлэш арвэр дэнэ райцентрысэ тунгалтыш организацин-шамычым снабжатлэн, а вэрласэ организацилашкэ нымомат пуэн оыл.

Софронов шкэнжым отчетно докладшым критик дэн самокритикэ дэч посна ыштыш. Осоавиахим организацин пашажым почныш ончыкто. Райсоветын начар пашажым шылдэн колывнежэ ыль.

Пренийште ойлышо-шамыч Осоавиахим райсоветын пашажым чот критиковатлышт.

Осоавиахим район советын вуйлаташ Спицин йолташым ойрымо.

А. Чэпакова.

Кружок-шамыч кагаз умбалнэ вэлэ улыт

Кузнецово педучилищэ пелэн (Йошкар-Ола район) кодшо ийыште Осоавиахим организацин организацин-шамычым ыль. Осоавиахим организацин пашажым кўлэш сөмын ыштэн оыл. Тудын пелэн организацин-шамычым граждан сар историйым да боевой подготковке тунэмшэ кружок-шамыч кагаз умбалнэ вэлэ лийынт. Улыжат ик заньатий гына ерталалтын. Тунэмшэ ий мучко осоавиахим член шамыч билет дэч посна коштынат. Осоавиахим организацин вуйлатыше Васеньев пашаштэ вуйын шогэн оыл.

Кызыт осоавиахим организацин советшым уэш сайлымэ. У состав осоавиахим организацин пашажым виандэн колтышаш. Литвин И.

„СССР обороно зайомлан“ оксам түрыс түлыш

„Чобык“ колхозын (Тор-йал район) эн сай бригадиржэ Шаблатов тений Йошкар Армишш призватлалт. Шаблатов Йошкар Армишш каймашкыжэ государствэ ончылно чыла парыммат түлэн ыштарап тырша. „СССР обороно зайомлан“ подпискэ почеш оксам түрыс түлыш.

Б. Данилов.

У пароход-шамычым ышташ 50 тэнгэ оксам погышт

Кой-Сола пелэ выдалаш школышто (Шернур р-н) туныктышо-шамыч коммунистический воспитаным пуэн, совет патриот-шамычым куштена, — манят. У совет пароход-шамычым ышташ 50 тэнгэ оксам погышт.

Иванов И.

Сэдов самокритикым пызыра

Йошкар-Ола колхозник пёрт земуправленье вуйлатымаштэ шогэ. Но земуправленье тудын пашажым ончалмаш укэ. Чылажымат Сэдовлан (колхозник пёрт вуйлатыше) ушанымэ.

Сэдовлан тидыжэ гына кўлын. Тудо мом шона, тудым ыштылэш. Критикым, самокритикым ок йоратэ. Кб критикэ шот дэнэ тудын ситыдымашыжым ончыкта, тунамак Сэдов паша гыч луктын колта альэ кабинетшымжэ пурта да, „ынде вигунамат тыйын умбакет ом ойло“ манмашкэт шудалэш. Тэвэ погынымаштэ костельанщице Романова Сэдовым пэнгындын критиковатлышат, ерлашыжымак Сэдов тудым кабинетшымжэ у жын „шокшым“ пуртыш. Устел у м балым мушкындылын портмашкыжэ вурсэн. Тыгэ Сэдов кадрым „воспитател“ пашайэн дэнэ мутланаш тунгалэш гын, вигунамат вурсыде ок эртэ. „Мый нэргын улам, кэрэк кузэ вурсэм гынат, нигэат титаклэн ок кэрт“ манеш. Коммунист улам манын шкэнжым пугырак куш шында.

Кузэрак Сэдов колхозник пёртын вуйлата?

Мутат укэ, начар вуйлата. Критик дэн самокритикым йоратыдымэ йен—бүрократ—вигунамат сай руководител лийын ок кэрт. Тудо нэр йумалсэ ситыдымашыжымат ок уж.

Столвойын пашажымжэ ончалаш. Столвойын пашажым эскерэн шогымап лийын оыл. Столвой вуйлатышылан Лебедева шогымыжэ годым мом шонэн ыштылын. Пашайэн-шамычлан шкэак талоным пуэдэн. Шкэаланжэ кок йенлык талоным налын чумыр йешыжым (6 йенгым) пукшэн ашнэн Сэдов тидым шинчэн, но йуымат луктын оыл. Сэдов шкэжат

йешыжэ йара гайак кочкы ила.

Колхозник пёртын бухгалтержылан пытартыш жап мартэат калык тушман Зыкинын ватыжэ—Зыкина Л. С. пашам ыштэн. Зыкиным разоблачитлымэ-кап пашайэн-шамыч тудын ватыжым паша гыч лукташ тэбэтылэн. А Сэдов „альэ вучалташ кўлэш“ манын шкэ шулдыржэ йумак утларак вэлэ авырен налын. Колхозник пёртысё пашайэн-шамыч коклаштэ ваш-ваш сырэн илымым ылыжтышашлан Зыкина ерэк түрлө шойам шаркален, аппаратим разлагатлэн. Зыкина тушто кок пашадарым налын илэн. Столвойшты посна счётовод лийман ыль, Сэдов налын оыл. Зыкина столовой корно дэнэ нымат ыштэн оыл, столовой вуйлатышын йамдылэн пумодокументеш вэлэ подписатлэн шинчэн. Садыгак столовой счётоводын пашадаржым налын.

Паша ыштымыжэ годым Зыкина буфатыште арымаш түрлө продуктым налын. Паша гыч каймыжэ годым парымым пёртылташ йолап тунгалынат, „развэ Зыкина йолташ туге ышта мо“ манын, Сэдов адакат тудым аралаш пижэ. Сэдов дэн Зыкина ерэк пэш пэнгыде кылым кучэн илэн.

Йошкар-Ола колхозник пёрт сэрйозно ончалым тэбэтыла. Самокритикым ишыпэ бүрократ, калык тушман шамычым аралаштэ Сэдовын вуйлатымэ „методшым“ пучкаш кўлэш.

И. Александров.

Врид. отв. редактора—Т. И. ИВАНОВА.

УВЭРТЫМАШ

1937 ий 1 октябрь гыч Н. Бабушкина лум. аэроклуб производство дэч кўрылтэ туныктымо пилот школыш чэрэтан наборым эрара.

ТУНЭМАШ НАЛМЭ УСЛОВИЙ:

1. Пилот школыш 17 ий гыч 23 ийаш мартэ, 7 классым тунэм пытарыш, физически таза да утларакшэ ВЛКСМ членыште шогышо-шамыч налалтыт.
2. Пилот школыш пураш шонышо-шамыч Аэроклубыш письмэннэ йодмаш пэлэн тыгай документым „уат: а) социальнэ имуществэннэ положэнэ дэн происхождэньэ справкэ, б) образованье нэргэн удостоверенье, в) тазалык нэргэн врач дэч справкэ, г) шочмо ий нэргэн ушандарымап, д) паша ыштымэ вэр гыч служэбнэ характеристикэ, ВКП(б) дэн ВЛКСМ членыште шогышо-шамычлан ВКП(б) райком, горком альэ ВЛКСМ райком, горком дэч обязательнэ характеристикэ, е) кок фотокарточко.
3. Йодмаш 1 октябрь гыч 25 октябрь мартэ налалтэш. Заньатий 10 ноябрь гыч тунгалэш. Аэроклуб адрес: Йошкар-Ола, Совет урам 87 № ад пёрт. Аэроклуб правляньэ.